

УДК 378:61(477)-054.6

Кострікова Ю.А.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

ОСНОВНІ НЕДОЛІКИ СИСТЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ОЧИМА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Обговорюються гострі проблеми викладання внутрішньої медицини і професійних хвороб на кафедрі внутрішньої медицини №2 з професійними хворобами Української медичної стоматологічної академії студентам медичного факультету з англійською формою навчання, з точки зору самих студентів; на підставі досвіду роботи кафедри пропонуються шляхи розв'язання найгостріших проблем навчального процесу.

Ключові слова: *внутрішня медицина, професійні хвороби, навчальний процес, англійська мова.*

The article describes the acute angles of teaching internal medicine and occupational diseases in the Ukrainian Medical Stomatological Academy on the basis of the Department of Internal Medicine № 2 with occupational diseases for students of the medical faculty with an English-speaking form of education, based on the point of view of the students themselves, and suggests ways to overcome the most important problems of the educational process on the basis of the own experience of the department.

Keywords: *internal medicine, occupational diseases, the training process, the English language.*

Обговариваются острые углы преподавания внутренней медицины и профессиональных заболеваний в Украинской медицинской стоматологической академии на базе кафедры внутренней медицины №2 с профессиональными болезнями студентам медицинского факультета с англоязычной формой обучения, с точки зрения самих студентов; на основании собственного опыта кафедры предлагаются пути решения наиболее острых проблем учебного процесса.

***Ключевые слова:** внутренняя медицина, профессиональные болезни, учебный процесс, английский язык.*

Вища освіта в Україні вважається однією з найвищих суспільних цінностей. Освітня система формувалася і реформувалася тривалий час, і тепер, коли Україна має можливість постачати продукт освітньої діяльності у всі країни світу, якість її безумовно має бути пріоритетною для країни, оскільки мусять демонструвати конкурентоспроможність наших випускників. Спеціалістів для різних держав на теренах України готують понад 70 років, проте досі маємо нерозв'язані проблеми, які, на жаль, лишаються поза увагою спільноти.

Кафедра внутрішньої медицини № 2 з професійними хворобами Української медичної стоматологічної академії займається викладанням цих предметів, у тому числі й іноземним студентам з англійською формою навчання на 5 і 6 курсах медичного факультету. Ми проводимо систематичні опитування студентів для виявлення недоліків навчального процесу і розробки методів їх усунення.

Мета роботи: систематизація даних, отриманих у процесі опитування іноземних студентів 5 і 6 курсів медичного факультету з англійською формою навчання та розробка методів усунення недоліків навчального процесу.

Матеріали і методи: використовувався статистичний метод інтерв'ювання у фокусній групі: на практичних заняттях було проведено опитування 83 іноземних студентів 5 і 6 курсів медичного факультету з англійською формою навчання, які навчалися на кафедрі внутрішньої медицини №2 з професійними хворобами, з подальшою систематизацією отриманих даних.

Результати та їх обговорення. У процесі опитування виявилось, що основним недоліком освітньої системи в Україні студенти вважають відсутність базових підручників англійською мовою (100 % опитованих). Проблема відсутності базового підручника з внутрішньої медицини

англійською мовою в паперовому й електронному варіантах призводить до пошуку студентами альтернативних джерел отримання інформації, в тому числі з Інтернету. Студенти використовують різні сайти, що на практичному занятті демонструється різними рівнями підготовки і глибиною розуміння матеріалу. Наявність методичних кафедральних розробок не є базовим джерелом та може вважатися лише додатковим допоміжним матеріалом, тому розробка основного базового підручника з внутрішньої медицини англійською мовою в паперовому й електронному варіантах, що містив би новітні методи і схеми діагностики й лікування хвороб внутрішніх органів, на наш погляд, є пріоритетним у наш час.

Другою проблемою респонденти виділили неможливість індивідуальної роботи студента з хворим (84 % опитаних), що пояснюється наявністю мовного бар'єра і суттєво знижує якість отримання професійних навичок майбутнього лікаря. У процесі проведення практичної частини заняття на цьому етапі розвитку навчального процесу робота англійськомовного студента з хворим може бути тільки в групі, де викладач виступає в ролі перекладача, що зводить нанівець індивідуальний розвиток професійного зростання майбутнього лікаря й опанування ним специфічних навичок, суттєво збільшує час роботи з хворим групи в цілому та виснажує пацієнта. Подібний метод роботи є прийнятним, але не бажаним, зважаючи на формування негативного комплаєнсу у хворої людини. В англійськомовних країнах така проблема відсутня через повне занурення в мовне середовище людини, яка навчається. Вийти з цієї ситуації та суттєво поліпшити становище дозволить, на наш погляд, ведення чіткої мовної політики України та введення курсу вивчення саме української мови в програму вищої освіти. Вирішення цього питання також дасть можливість кращої адаптації студентів в українськомовному середовищі, яка, на жаль, у деяких випадках залишається низькою навіть на 6 курсі навчання.

Третє, та не останнє питання, яке турбує англійськомовних студентів, – це рівень знання англійської мови викладачами (73 % опитаних). Неприйнятним

студенти вважають читання лекції з паперу чи екрана, відсутність активного спілкування лектора з аудиторією, перенасиченість лекційного матеріалу текстом. Підвищення вимог до професійної кваліфікації викладачів частково розв'язало цю проблему. З іншого боку, тепер у викладачів, які отримали підтвердження знання англійської мови на рівні не нижче B2, а іноді й C, є питання щодо рівня знання іноземної мови студентів, який іноді недостатній для навчального процесу і розуміння викладеного матеріалу. Таким чином складається парадоксальна ситуація, в якій студент, що навчається англійською мовою, володіє нею на низькому рівні й не спроможний сприймати інформацію в повному обсязі, а через відсутність знання будь-якої мови, окрім рідної, всередині полікультурної групи може спілкуватися тільки зі співвітчизниками. Включення курсу англійської мови для іноземних громадян у навчальний процес, на наш погляд, дозволило б у деяких випадках суттєво підвищити її рівень та ознайомити майбутнього лікаря зі специфічною медичною термінологією, а також з особливостями медичних текстів англійською мовою.

У процесі аналізу даних виявилось, що 10 % іноземних студентів медичного факультету не обрали собі професію лікаря в майбутньому, а навчаються з метою отримання диплома про вищу освіту, що дасть їм можливість займати вище соціальне становище в рідній країні. При цьому вони показують низький рівень практичної та теоретичної підготовки, що пояснюється низькою вихідною професійно орієнтованою мотивацією. Базуючись на багаторічному досвіді викладання предмета іноземним громадянам, ми дійшли висновку, що підвищити рівень підготовки в цій групі можна тільки за рахунок підвищення зацікавленості студента в отриманні матеріалу, що досягається або підвищенням вимог, або активним залученням самого студента до проведення заняття у вигляді коротких доповідей, рефератів за темою заняття, обґрунтування клінічного діагнозу з наступним обговоренням групою.

Отже, можна зробити висновок, що в процесі навчальної діяльності досі є доволі актуальні проблеми, розв'язання яких, на наш погляд, полягає в такому:

видання базового підручника з внутрішньої медицини англійською мовою;

вирішення мовного питання з уведенням української мови в навчальну програму студентів іноземного факультету;

уведення курсу вдосконалення англійської мови для студентів іноземного факультету;

оцінка рівня професійної мотивації студентів із розробкою індивідуальних підходів до викладання предмета.